

2025Z06862

Vragen van het lid **Bontenbal** (CDA) aan de Minister van Klimaat en Groene Groei over *hervorming van de Europese elektriciteitsmarkt en het oprichten van een e-faciliteit* (ingezonden 9 april 2025).

Vraag 1

Bent u bekend met het stuk «*The future of the supply and pricing of electricity in the EU*»¹ van het European Economic and Social Committee (EESC) met daarin onder andere het voorstel voor het oprichten van een e-faciliteit?

Vraag 2

Deelt u de mening dat hervorming van de Europese elektriciteitsmarkt zich naast het doel van klimaatneutraliteit in 2050 ook moet richten op het borgen van leveringszekerheid en stabiele en betaalbare prijzen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 3

Deelt u tevens de mening dat deze doelen alleen kunnen worden behaald met een combinatie van overheidsoptreden en marktmechanismen?

Vraag 4

In hoeverre en op welke wijze zou het oprichten van een e-faciliteit, een van overheidswege opgericht bedrijf dat op de elektriciteitsmarkt als marktmaker fungeert met als doel klimaatneutraliteit, voorzieningszekerheid en het realiseren van stabiele en betaalbare prijzen, daarbij volgens u een rol kunnen spelen?

Vraag 5

Hoe kijkt u aan tegen het voorstel om een dergelijke e-faciliteit (met financiële steun van de staat of via rechtstreeks staatseigendom) via aanbestedingsprocedures langetermijncontracten af te laten sluiten met elektriciteitsproducenten en deze elektriciteit vervolgens te verkopen aan distributiebedrijven en/of rechtstreeks aan grote elektriciteitsgebruikers?

¹ European Economic and Social Committee, 24 januari 2025, «Electricity market: EESC proposes E-Facility to regulate where necessary and privatise where possible». (<https://www.eesc.europa.eu/en/news-media/news/electricity-market-eesc-proposes-e-facility-regulate-where-necessary-and-privatise-where-possible>)

Vraag 6

In hoeverre ziet u het model van de e-faciliteit als een goede manier om de grote risico's die producenten en afnemers van groene elektriciteit nu lopen te verminderen en daarmee ook de kosten van de energietransitie te verlagen?

Vraag 7

Wat is uw visie op de mogelijkheid om de e-faciliteit te laten bieden op specifieke elektriciteitsbronnen, om een optimale mix te bereiken waarmee de vereiste CO₂-reductie voor de elektriciteitsmarkt kan worden gehaald? Acht u deze mogelijkheid haalbaar en wenselijk?

Vraag 8

Kunt u reageren op de drie door het EESC geschetste fasen van het hervormen van elektriciteitsmarkt en de rol die een e-faciliteit in elke fase kan spelen:

- *«in fase 1 (nu tot 2030) zal de e-faciliteit haar portefeuille uitbreiden met een gewenste mix van (CO₂-vrije) elektriciteitsopwekking. Gedurende deze periode zal de handel in elektriciteit plaatsvinden op basis van day-aheadprijzen, maar zal de invloed van de e-faciliteit op de markt toeneemen;*
- *in fase 2 (2030–2040) zal de e-faciliteit haar positie als marktmaker bereiken en een passend deel van de aanbodzijde van de markt door middel van leveringscontracten controleren. De rol van day-aheadhandel zal in deze periode veranderen ten gevolge van de positie van de e-faciliteit als marktmaker;*
- *in fase 3 (2040–2050) zal de e-faciliteit de aanbodzijde van elektriciteit optimaliseren om vanaf 2050 een duurzame langetermijnlevering van elektriciteit met een nettonuluitstoot van broeikasgassen op een stabiel en voorspelbaar prijsniveau te waarborgen»?*

Vraag 9

Deelt u het pleidooi van het EESC voor EU-brede coördinatie over hoe voor de laagst mogelijke en meest stabiele energieprijzen kan worden gezorgd en coördinatie tussen lidstaten over de vereiste capaciteit, de netwerkinfrastructuur en de aanvullende energiemix? Zo nee, waarom niet?

Vraag 10

Welke rol zou coördinatie tussen nationale e-faciliteiten in overheidsbezit op EU-niveau kunnen spelen in het verder harmoniseren en optimaliseren van de Europese elektriciteitsmarkt?

Vraag 11

Klopt het dat het uiteindelijk aan EU-lidstaten zelf is om te beslissen of zij al dan niet een e-faciliteit op willen zetten?

Vraag 12

Wat zijn de belangrijkste afwegingen die gemaakt moeten worden indien Nederland zou overwegen om een e-faciliteit op te richten en welke eventuele obstakels bestaan daarvoor?